

EBIB Biuletyn EBIB, nr 7 (169)/2016,
Serwisy i kompetencje dziedzinowe w bibliotekach
Sprawozdania

Marzena Jeżowska

bibmje@ug.edu.pl

Dorota Padzik

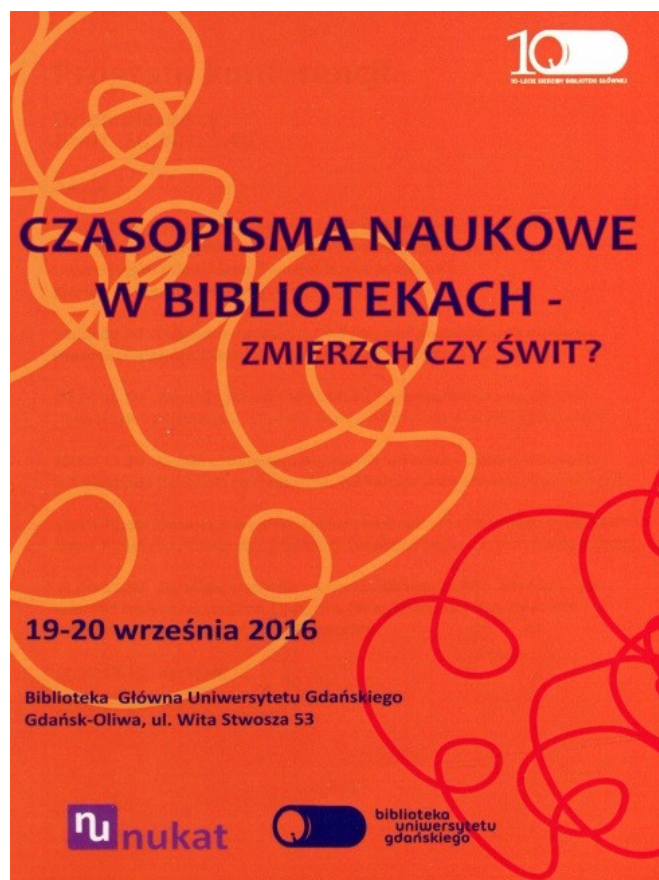
d.padzik@ug.edu.pl

Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego

Czasopisma naukowe w bibliotekach – zmierzch czy świt?

Słowa kluczowe: czasopisma naukowe; czasopisma elektroniczne; komunikacja naukowa;

W tym roku mija 10 lat działalności Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego (UG) w nowym gmachu oraz 20 lat od momentu posadowienia na jej serwerach zasobów Centralnej Kartoteki Tytułów Czasopism. Ten podwójny jubileusz stał się dodatkowym pretekstem do zorganizowania, wspólnie z Centrum NUKAT, konferencji „Czasopisma naukowe w bibliotekach – zmierzch czy świt?”, która odbyła się w dniach 19–20 września 2016 r. w Bibliotece Głównej UG.

II. 1. Plakat konferencyjny
Aut. Dominika Skutnik.

Konferencję otworzyli: prorektor UG Piotr Stepnowski, dyrektor Biblioteki UG Grażyna Jaśkowiak i kierownik Centrum NUKAT Ewa Kobierska-Maciuszko. Sesję pierwszą rozpoczął referat *Ciągłość i inspiracja, czyli po co nam czasopisma naukowe* wygłoszony przez Henryka Hollendra z Biblioteki Uczelni Łazarskiego w Warszawie. Prelegent podzielił się ze słuchaczami swoimi refleksjami na temat obecnego kształtu i kondycji czasopism naukowych.

Kolejna prezentacja, Marcina Wojnarskiego z Uniwersytetu Warszawskiego, dotyczyła otwartego katalogu literatury naukowej publikowanego w open access (baza Paperity). Serwis ten automatycznie indeksuje w jednym miejscu artykuły ze stron internetowych czasopism, dając czytelnikowi łatwy dostęp do miliona pełnotekstowych publikacji z czasopism. Kolekcja jest cały czas rozszerzana. Od samego początku Paperity wzbudza duże zainteresowanie środowisk naukowych, podobnie jak wartościowanie czasopism naukowych. O zasadach i perspektywach oceny czasopism naukowych oraz trudnościach z tego wynikających mówiła w swoim wystąpieniu Magdalena Hamerska z Biblioteki UG. Wykaz czasopism punktowanych, ogłaszany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tworzy się na potrzeby oceny jednostek naukowych, jednak jest on także wykorzystywany do oceny poszczególnych naukowców. W konsekwencji takich praktyk autorzy są często rozliczani nie ze względu na to, co publikują, ale jak wysoko punktowane jest czasopismo, w którym ukazała się ta publikacja.

II. 2. Sala obrad
Fot. Ewa Nowaczyk-Potaż.

Poruszony został także temat alternatywnych mierników wpływu czasopism i autorów. Mówiła o tym Magdalena Szufliada-Żurawska z Biblioteki Politechniki Gdańskiej. Altmetrics (*alt* od alternatywne i *metrics*, czyli wskaźniki) to coraz bardziej popularna metoda polegająca

na analizie popularności danego autora i wykorzystania monografii lub artykułu z czasopi-
sma w sieci i serwisach społecznościowych. Przykłady takich wskaźników to liczba pobrań
artykułu lub udostępnień na blogu czy Twitterze.

Niezwyczajnie pouczające było wystąpienie Piotra Krajewskiego z Biblioteki Głównej Gdań-
skiego Uniwersytetu Medycznego na temat drapieżnych praktyk wydawców, stosowanych
wobec młodych naukowców. Nieuczciwi wydawcy wyłudniają od naukowców opłaty, obie-
cując w zamian szybką recenzję i publikację tekstów. Jest to stosunkowo nowe zjawisko
ściśle związane z rozwojem czasopism elektronicznych i ruchu open access.

O kondycji polskich czasopism w ruchu open access mówiły Dagmara Alaburda i Alicja Tu-
chacz-Kurczel z Biblioteki UG. Referat powstał na podstawie doświadczeń autorek, naby-
tych podczas pracy nad uzupełnianiem danych na potrzeby Modułu Sprawozdawczego
Polskiej Bibliografii Naukowej oraz na podstawie analizy czasopism, w których publikują
pracownicy UG. Dalsze wystąpienia dotyczyły czasopism prawniczych w bibliotekach oraz
czasopism naukowych w cyfrowym obiegu informacji i ich wykorzystania przez
pracowników naukowych UMCS.

II. 3. Rozmowy kularowe w pierwszym dniu konferencji
Fot. Ewa Nowaczyk-Potaż.

Atrakcją pierwszego dnia była wycieczka do Europejskiego Centrum Solidarności. Po po-
wrocie odbyła się sesja jubileuszowa z okazji 10-lecia gmachu Biblioteki UG. Dyrektor Bi-
blioteki Grażyna Jaśkowiak przybliżyła gościom historię gmachu, koncepcję architektonicz-
ną i kolejne etapy jej realizacji. Spotkanie zakończyło się uroczystą kolacją.

II. 4. Prezentacja z okazji 10-lecia gmachu Biblioteki Głównej UG
Fot. Ewa Nowaczyk-Potaż.

Drugi dzień konferencji otworzyła Ewa Kobierska-Maciuszko. W pierwszym wystąpieniu porannej sesji Magdalena Ruszkowska z Biblioteki UG przedstawiła słuchaczom drogę, jaką przebyło środowisko polskich bibliotekarzy w procesie tworzenia katalogu centralnego. Fundamentalną rolę odegrała Centralna Kartoteka Tytułów Czasopism, posadowiona na serwerze Biblioteki UG. Trudno się oprzeć wrażeniu, że ludzie biorący udział w tym przedsięwzięciu, włączając w to samą prelegentkę, tworzyli historię. W wystąpieniu nie zabrakło osobistych wspomnień, które zawsze spotykają się z pozytywnym odbiorem.

Kolejne prezentacje przedstawili pracownicy Centrum NUKAT: Magdalena Rowińska, Iwona Leonowicz oraz Maciej Jabłoński. Omówiono zmiany w opracowaniu dokumentów, problemy związane z katalogowaniem czasopism elektronicznych oraz zaprezentowano nowe narzędzia udostępnione przez Centrum NUKAT. Poruszono też kwestię technicznych możliwości kontroli i modyfikacji adresów URL w katalogu NUKAT. Temat niezwykle istotny, ponieważ ich niestałość sprawia, że czytelnik może otrzymać informację częściowo nieaktualną.

Drugą sesję otworzył referat *Rekordy analityczne – życie po życiu* Izabeli Furgot-Wala i Tomasza Gیزی. Przedstawiono doświadczenia Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej związane z tworzeniem tego typu rekordów, najpierw w katalogu lokalnym, potem we współpracy z NUKAT. Kolejny referat, wygłoszony przez Danutę Gurdak z Biblioteki Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie, koncentrował się na poszukiwaniu wartości dodanej, będącej wypadkową prowadzonych przez biblioteki działań.

Bardzo ciekawa była też prezentacja Danuty Adamowicz z Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, pt. *Czy reprint czasopisma to nadal czasopismo?* Prelegentka starała się usyste-

matyzować i zdefiniować pojęcie reprintu. Posłużyła się w tym celu omówieniem licznych przykładów, zaczerpniętych z katalogu NUKAT.

Konferencję zakończyło wystąpienie Anny Wojtysiak z Biblioteki Głównej UMCS, dzięki któremu mieliśmy okazję zapoznać się z czasopiśmiennictwem konspiracyjnym, wydawanym na terenach Lubelszczyzny do pierwszej połowy XX w. Nielegalna prasa jest niezwykle trudnym materiałem badawczym ze względu na swój specjalny charakter. Niewątpliwie była narzędziem kształtowania świadomości narodowej oraz środkiem komunikacji i propagowania konkretnych postaw.

Wygłoszone referaty dowodzą, że jesteśmy świadkami dynamicznych zmian na rynku czasopism. Doświadczenia pokazują, że życie nie lubi próżni i nawet jeżeli niektóre formy działalności wydawniczej będą traciły na znaczeniu, to w ich miejsce pojawią się inne. Krótkie sprawozdanie z konferencji ukaże się również na łamach kwartalnika „Tytuł Ujednolicony”, nr 4(21)/2016, publikowanego przez Centrum NUKAT.